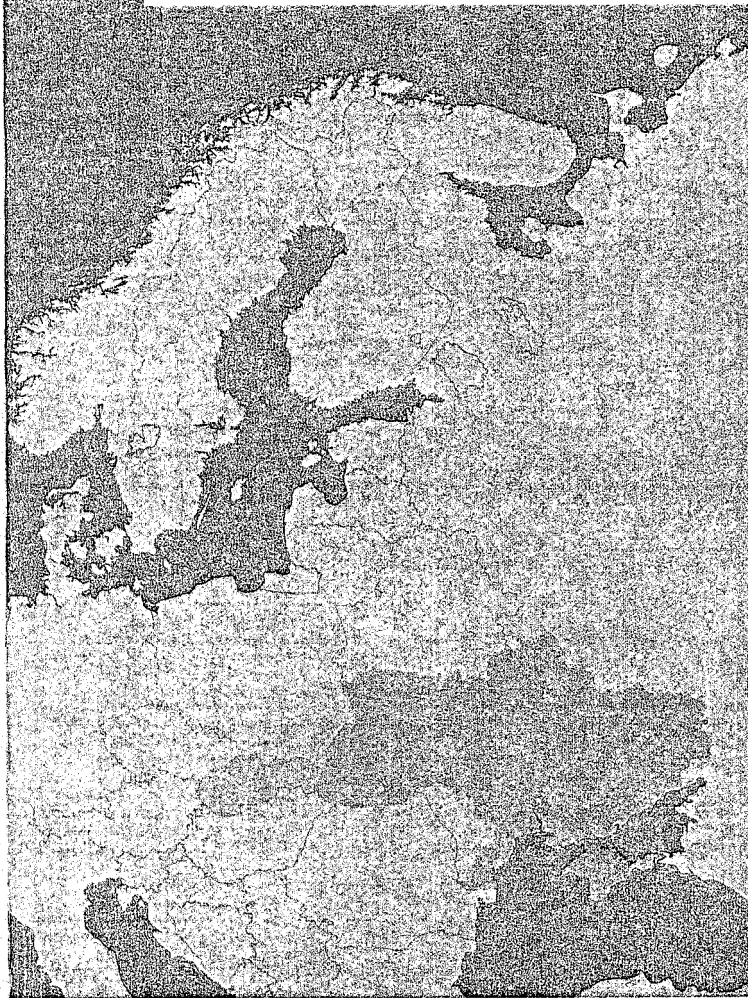

**Визначення пріоритетів
для Східного партнерства:
можливості для
словацько-українського
співробітництва та
відносини ЄС – Україна**

Владімір Бенч

(редактор)

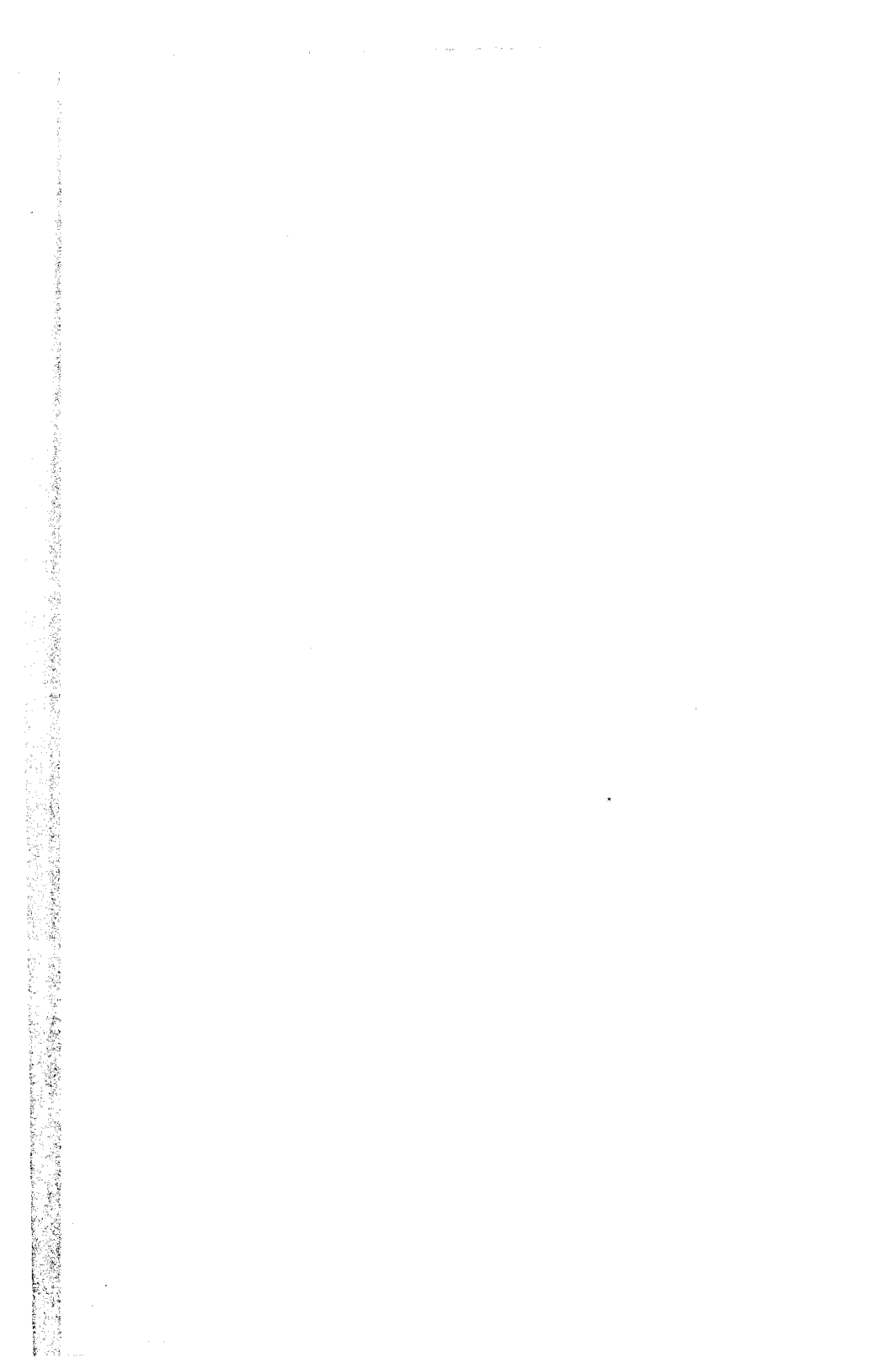

Norwegian Institute
of International
Affairs

norway
grants

Владимір БЕНЧ

(редактор)

**Визначення пріоритетів
для Східного партнерства:
можливості для словацько-
українського співробітництва
та відносини ЄС – Україна**

**ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ ДЛЯ СХІДНОГО ПАРТНЕРСТВА:
МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ СЛОВАЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ТА ВІДНОСИНИ ЄС – УКРАЇНА**

Редактор: Владімір Бенч

Автори:

Павол Гамжік, Тріне Скімоєн, Оксана Дякун, Гейр Флікке, Олена Снігир,
Юлія Тищенко, Мирослава Лендъел, Захарій Варналій, Сергій Воронцов,
Михайло Гончар, Володимир Приходько, Юлія Петрова

Пряшів, квітень 2011

© Research Center of the Slovak Foreign Policy Association, n. o. (RC SFPA)
Hviezdoslavovo nám. 14
811 02 Bratislava
Slovak Republic
www.sfpa.sk

Графічний дизайн та друк: АДІН, т.о.в.

Авторські тексти та їх переклади представлені в книзі без мовних корекцій.

**norway
grants**

Дана публікація видана за підтримки Норвезького фінансового механізму та державного бюджету Словацької Республіки (www.eeagrants.sk). Публікація була розроблена у рамках проекту «Slovak-Ukraine Research and Educational Centre (SUREC) - NFM SK 0105» (www.sfpa.sk/surec).

ISBN 978-80-89356-28-7

Владімір БЕНЧ

(редактор)

**Визначення пріоритетів
для Східного партнерства:
можливості для словацько-
українського співробітництва
та відносини ЄС – Україна**

ЗМІСТ

Короткий виступ посла Словацької Республіки в Україні П. Гамжіка у рамках міжнародної конференції «Визначення пріоритетів для Східного партнерства: можливості для словацько-українського співробітництва та відносини ЄС – Україна»	7
<i>Павол Гамжік</i>	
Транскордонне співробітництво – Норвезька підтримка	10
<i>Тріне Скімоєн</i>	
Відносини Україна-ЄС/Словаччина в контексті пріоритетів Східного партнерства	12
<i>Оксана Дякун</i>	
Контекст і можливості Східного партнерства: Погляд з Норвегії.....	15
<i>Гейр Флікке</i>	
«Східне партнерство» - вже не ініціатива, ще не стратегія: проблеми концептуального оформлення східної політики Європейського Союзу	38
<i>Олена Снігур</i>	
«Східне партнерство»: як можливість поєднання реформ та розвитку організацій громадянського суспільства	48
<i>Юлія Тищенко</i>	
Інтереси України та Словаччини у контексті Східного партнерства	53
<i>Мирослава Лендьел</i>	
Економічне співробітництво Україна-ЄС/Словаччина: пошук синергії.....	60
<i>Захарій Варналій</i>	
Про деякі перспективні напрямки українсько-словацького співробітництва	70
<i>Сергій Воронцов</i>	
Енергетичне співробітництво Україна – ЄС/Словаччина: пошук синергії.....	77
<i>Михайло Гончар</i>	

Україна як ключовий східний партнер Словаччини та Євросоюзу: пошук нових пріоритетів міждержавного та транскордонного співробітництва – імператив часу	90
<i>Володимир Приходько</i>	
Відносини Україна - ЄС/Словаччина в контексті пріоритетів Східного партнерства	107
<i>Юлія Петрова</i>	

Короткий виступ посла Словацької Республіки в Україні П. Гамжіка у рамках міжнародної конференції «Визначення пріоритетів для Східного партнерства: можливості для словацько-українського співробітництва та відносини ЄС – Україна»

Павол Гамжік

Я високо ціную діяльність Дослідного центру Словацької асоціації зовнішньої політики (RC SFPA) та Національного інституту стратегічних досліджень (NISS), які спільно з Норвезьким інститутом міжнародних відносин (NUPI) організували цей захід.

Словаччина давно намагалася допомогти Україні в її євроінтеграційних зусиллях. Ми хочемо, щоб наші відносини й надалі ґрунтувалися на таких цінностях як довіра, взаємна ефективність і дружба та гармонійно й інтенсивно розвивалися в усіх сферах та по всіх рівнях – від політичної до економічної та через міжособистісні контакти. Однією з конкретних форм допомоги були

Павол Гамжік – Надзвичайний і Повноважний Посол Словацької Республіки в Україні

Україна як ключовий східний партнер Словаччини та Євросоюзу: пошук нових пріоритетів міждержавного та транскордонного співробітництва – імператив часу

Володимир Приходько

Україна та Словаччина володіють достатнім потенціалом для нарощування співпраці як на міждержавному, так і на міжрегіональному рівні, обміну практичним досвідом і технологіями реформування багатьох галузей економічного і суспільного життя. Зокрема у докризову добу рушійними факторами високих темпів зростання словацького ВВП та експорту виступали значні внутрішній та зовнішній попит, попит на інвестиції, позитивна динаміка зайнятості та заробітної плати. Збільшенню експорту і зараз сприяє запуск нових експортних виробництв автомобільних підприємств т.зв. Центрально-Європейського Детройту⁶⁵. Важливу роль в стимулюванні галузевого розвитку економіки країни, переборенні регіональних диспропорцій грає і той факт, що самоврядні краї Словачької республіки є рециєнтами передбаченої в бюджеті Євросоюзу на 2007 – 2013 р.р. цільової допомоги на регіональ-

---

⁶⁵ Микола Миколайчук. Економічна політика регіонального розвитку в умовах глобалізації. – Київ: «К.І.С.», 2009, с.180.

Володимир Приходько – Провідний науковий співробітник Регіонального філіалу Національного інституту стратегічних досліджень в м. Ужгороді

ний розвиток, яка дозволяє компенсувати затрати інвесторів на розвиток інфраструктури, підготовку персоналу та інші цілі при здійсненні в цих регіонах проектів розвитку виробництва та створення робочих міст.

З 1 січня 2009 року в Словаччині введено в обіг євро. Результативними виявилися фіскальна, банківська, адміністративна, податкова, пенсійна, соціальні реформи, приватизація ряду державних монополій у енергетичному, банківському та телекомунікаційному секторах, законодавче стимулювання інвестиційного процесу. Здійснені в період 1999-2008 рр., вони принесли Словаччині світове визнання як країни-реформатора в 2005 році, вивели в першу трійку східноєвропейських країн за показниками ВВП на душу населення в 2009 році, на перші позиції в ЄЕС за зменшенням податкового навантаження (до 29,5% ВВП) у 2006 році⁶⁶.

Велику ресурсну та інвестиційну привабливість має економіка України і її регіонів. Це зокрема людські та інтелектуальні ресурси, надра, сільськогосподарські, водні та лісові угіддя, висока (на рівні світових показників) забезпеченість основними фондами, розвинена соціальна інфраструктура.⁶⁷

Позитивних можливостей для українсько-словацької співпраці додають вступ України до Світової організації торгівлі та приєднання її до європейського енергоринку. Є сподівання й на те, що в найближчій перспективі нових якісних змін двостороннє співробітництво зазнає після підписання угод між Україною та Євросоюзом про режим вільної торгівлі, безвізовий режим та набуття Україною статусу асоційованого члена європейського співтовариства. Підписання угод України та Євросоюзу з цих питань в щорічному посланні Президента України до українського народу, віднесено до найвищих пріоритетів зовнішньої політики України⁶⁸.

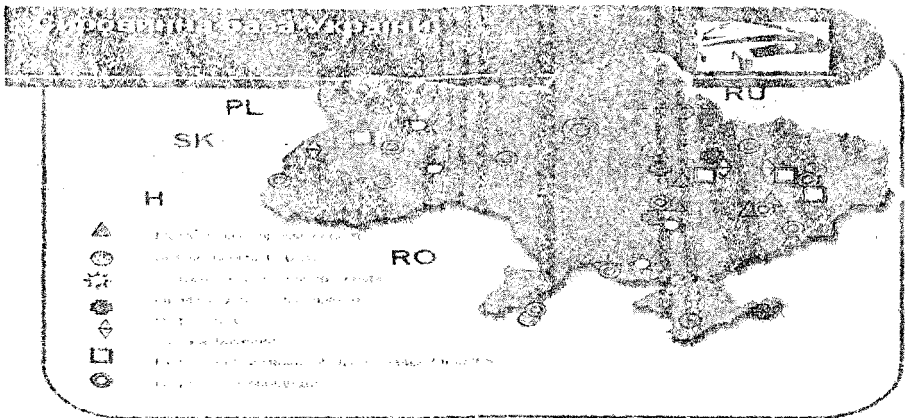
Світова економічна криза 2008-2010 років, її драматичний перебіг в Україні та Словаччині, що мав наслідком відчутний спад ВВП, вказали на ключові виклики для обох держав, які вимагають енергійних і нетрадиційних рішень. В першу чергу це спільні для партнерів проблеми енергетичної безпеки, демографічні проблеми, безробіття і гнучкості ринку праці, переборення корупції та забезпечення прозорого державно-приватного партнерства. Актуальними

---

⁶⁶ Владімір Бенч. Словацька республіка: досвід трансформації, економічні та соціальні реформи пов'язані із світовою економічною кризою та обмін ноу-хау з Україною. Пряшів: В-во АДІН т.о.в., 2009, с. 20-21.

⁶⁷ Державне агентство України з інвестицій та інновацій. – Проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України. Київ: «Київська типографія», 2006, с.21-22.

⁶⁸ Послання Президента України Віктора Януковича до українського народу (з Експертною доповіддю НІСД «Україна XXI століття. Стратегія Реформ і суспільної консолідації)/ укладач А.В.Ермолаєв. – К.: НІСД, 2010. – с.17-18.

залишаються необхідність диверсифікації виробництва та переборення депресивності і нерівномірності розвитку окремих територій⁶⁹.

Словацькі дослідники відзначають також такі важливі проблеми як збільшення регіональних відмінностей, концентрацію високих показників частки ВВП на душу населення, прямих іноземних інвестицій, збережених робочих місць на заході країни у порівнянні з високим безробіттям, недостатнім залученням коштів ЄЕС у східній Словаччині, великим розривом у показниках ВВП у різних регіонах країни. Недостатніми вважаються ділові контакти підприємницьких кіл Словаччини та Закарпатської області України, в економіці якої працювало 66 спільних українсько-словацьких підприємств і було залучено словацьких інвестицій в розмірі близько 9 млн. доларів⁷⁰.

Негативними і водночас спонукаючими чинниками для України є велика зношеність основних фондів та інфраструктури, необхідність остаточного формування ринку землі. На часі якомога швидші імплементація нового Податкового Кодексу, ухвалення стабільного законодавства щодо стимулювання та гарантій іноземних інвестицій, адміністративної, судової та освітньої реформ, здійснення переходу до страхової медицини.

Як неодноразово відзначалося міжнародними експертами, в практиці інвестиційної діяльності на території України не подолані рудименти планово-директивної системи та ручного управління інвестиційним процесом, надмірне податкове та соціальне і інфраструктурне навантаження на інвес-

⁶⁹ Жаліло Я.А., Бабанін О.С., Белінська Я. В. та ін. (За ред. Жаліло Я.А.). Економічна криза в Україні. - Київ: НІСД, 2009, с. 4-21.

⁷⁰ Владімір Бенч. Ibid.; с.30-31; Регіональна політика ЄЕС після його розширення. Аналітичні оцінки. - Ужгород: В-во «Ліра», 2004, с. 89.

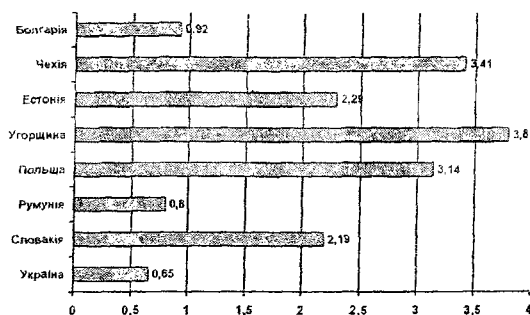
Зниження витрат на виробництво

Погодинна оплата праці з Східній та Центральній Європі (\$).

✓ Кваліфікована
и дешева робоча сила

✓ Низька вартість
енергоресурсів

Довідка: В Україні тарифи на електроенергію для населення є найнижчими серед країн Європи та СНД - 3.61 дол. за 100квт/год; в Росії - 2.76 дол., Молдові - 6.15 дол., Польщі - 9.43 дол.

тора, помітні перешкоди в забезпеченні цивілізованого доступу інвестора до земельних та інших видів природних ресурсів на територіях здійснення інвестиційних проектів. Прояви консервативного підходу державного істеблiшменту до роботи з інвесторами узагальнені в дослідженнях фахівців Агентства Міжнародного Розвитку США, Міжнародної Фінансової Корпорації та Світового Банку.⁷¹

Великі сподівання на переборення негативних явищ в сфері інвестицій та девелопменту ділової кола України та країн Євросоюзу покладають на послідовне втілення в життя в Україні прогресивних норм нещодавно прийнятого Закону України «Про будівництво».

У післякризову добу в середовищі істеблiшменту обох країн стає все більше прихильників того, що імперативом подолання наслідків кризи, створення надійного підґрунтя для забезпечення сталого розвитку і підвищення якості життя як для Словаччини так і для України є рух до економіки, що базується на знаннях та інноваціях.

Пошук нових орієнтирів українсько-словацького співробітництва веде до неминучої констатації, що економіки України та Словаччини, зокрема їх при-

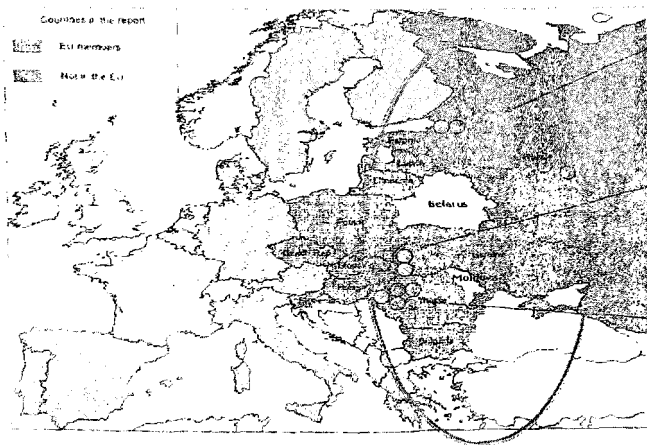
⁷¹ FIAS. Special Economic Zones. Performance, lessons, learned, and implications for zone development. April 2008. The World Bank Group. 1818 H Street, NW. Washington, DC 20433. P. 50-54, 68. Available online at www.fias.net. USAID. Проект з питань вступу України до СОТ та сприяння інвестування. Покращення промислової бази України та залучення прямих іноземних інвестицій: розвиток індустріальних парків. 27 березня 2006 р. С. 20-26.

Рух інвестицій у східному напрямку Виробництво автомобілів та автобусів: ЦЕНТРАЛЬНА ТА СХІДНА ЄВРОПИ

кордонні регіони являють собою один з найпривабливіших в Центральній та Східній Європі плацдармів світового аутсорсінгу, зокрема в таких галузях машино- і приладобудування як автомобільна електротехнічна і електронна промисловість, виробництво необхідних для них компонентів⁷².

Рух інвестицій у східному напрямку: електронна промисловість

Росія:
ELCoteco (функціонує)
Elexcon (в проєкті)
L&G (функціонує)
Samsung (в проєкті)

Україна:
S&T (функціонує)
Vestronics (в проєкті)
Відомість про новий проєкт з 2004 року

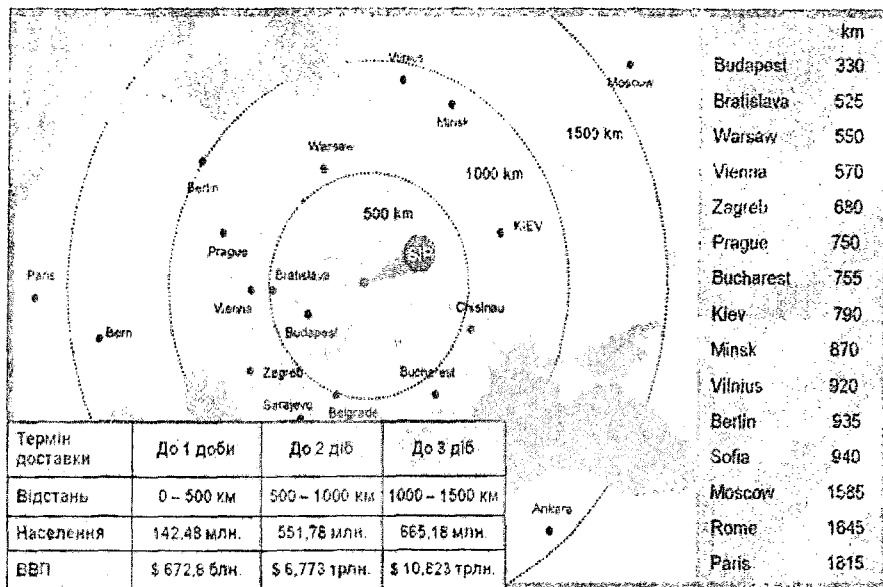
Румунія:
Smetron (функціонує)
S&M (в проєкті)
Elexcon (функціонує)
Selsasa (функціонує)
Nokia (в проєкті)

⁷² Графіка укладена за матеріалами Закарпатського інвестиційного агентства 2004-2007 років.

Українсько-словацьке прикордоння, як привабливий плацдарм світового аутсорсінгу, спирається на розмаїті транспортно-логістичні можливості для забезпеченні усього комплексу мультимодальних перевезень. Розміщена нижче графіка переконливо ілюструє близькість підприємств України та Словаччини до потенційних споживачів, високий рівень розвитку існуючої транспортної мережі у вигляді залізниць, автомобільних доріг, водних та повітряних шляхів та їх високий інвестиційний рейтинг, закріплений належністю до 5-го Критського транспортного коридору.

Location and Logistics:

Логістичні можливості українсько-словацького прикордоння ⁷³

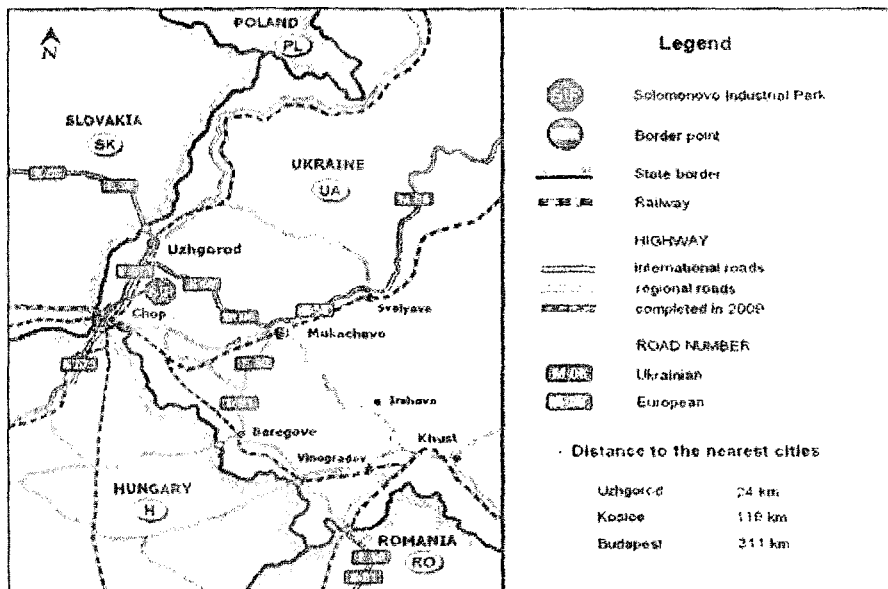
Широкі можливості для конкретизації транскордонного співробітництва, створення нових робочих місць надають інвестиційні проекти в транспортно-логістичній та енергетичній галузях, реалізація яких здійснюється чи передбачена на українсько-словацькому кордоні. Це, насамперед, експлуатація діючих та будівництво нових ліній електропередач, які постачають електроенергію на експорт в Словацьку Республіку та інші країни ЄЕС в рамках європейського енергетичного острову а також міжнародний проект продовження широкої залізничної колії, яка проходить

⁷³ Графіка укладена за матеріалами індустріального парку «Соломоново»

територією Закарпатської області та Східної Словаччини, від Кошіце до Відня⁷⁴.

Українською стороною вже здійснюються комплекс пошукових та підготовчих робіт в рамках великого інвестиційного проекту по реконструкції Бескидських залізничних тунелів на територіях Закарпатської та Львівської областей за кошти міжнародних фінансових організацій, зокрема Європейського Банку Реконструкції і Розвитку⁷⁵.

Транспортні можливості українсько-словацького прикордоння⁷⁶

Словацька сторона докладє зусиль до завершення будівництва мережі нових автомагістралей в рамках п'ятого транспортного коридору з кінцевою точкою перетину на українсько-словацькому кордоні.

Постійною інтелектуальною та методологічною платформою в інтенсифікації інвестиційно-інноваційної складової транскордонного співробітництва здатні стати регіональні Торгово-Промислові Палати та громадські формування Карпатського Єврорегіону. В цьому плані варто відзначити активну спільну

⁷⁴ <http://www.sme.sk/>

⁷⁵ За даними Міністерства транспорту України та Державного комітету земельних ресурсів.

⁷⁶ Схема укладена за матеріалами Закарпатського інвестиційного агентства.

роботу представників митних органів і торгово-промислових палат в рамках спільного проекту «SlovakAid» та МЗС Словаччини «Україна в міжнародній торгівлі після вступу до СОТ». Після входження Словацької Республіки до Євросоюзу переломний момент настає і в розвитку Карпатського Євросоюзу, де час переходити від декларативного співробітництва до реалізації конкретних спільних транскордонних проектів, які б відповідали пріоритетам регіонального розвитку⁷⁷.

Логістичні можливості українсько-словацького прикордоння⁷⁸

Transport Corridor №5
Lisbon-Trieste-Budapest-Bratislava-Uzhgorod-Lviv
(Italy, Slovenia, Hungary, Slovakia, Ukraine)

The length of the transport corridor is 1595 km. In Ukraine - 226 km of railway length, 338,7 km of motorway length (including the branch of 47,2 km).

The Memorandum on mutual understanding was signed in December, 1996.

Транспортний коридор №5

Умовні позначення

- міжнародний кордон (Словаччина-Україна, Словаччина-Угорщина, Словаччина-Польща)
- міжнародні аеропорти: Житомир, Київ, Львів, Одеса
- міжнародні залізничні станції: Львів, Ужгород
- міжнародні морські порти: Одеса, Севастополь

Грунтовні підстави для такого роду висновків дає і успіх створення індустріальних парків та кластерів на території Словацької Республіки та позитивні передумови формування кластеру автомобільної і електронної промисловості в Карпатському регіоні України (на території Закарпатської, Львівської, Волинської та Івано-Франківської областей) представлені на розміщених нижче схемах.

⁷⁷ Діловий вісник. Інформаційний бюлетень Закарпатської торгово-промислової палати. № 1-3 (165-167), 2010 р. – Ужгород: ВАТ Патент, 2010, с. 10-11.

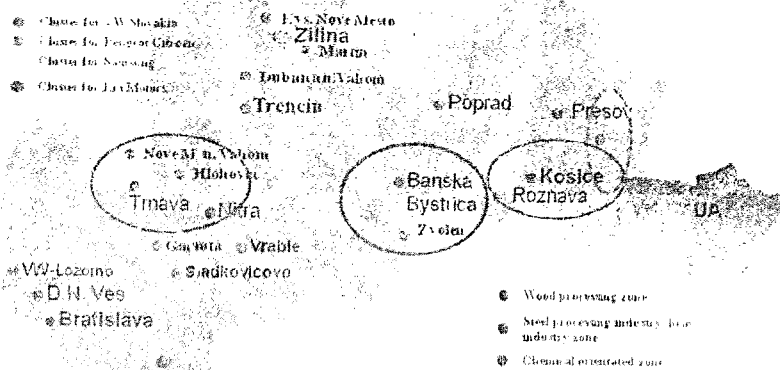
⁷⁸ Схема укладена за матеріалами Міністерства економіки України.

Аналіз виробничої кооперації, поставок сировини, компонентів, технологій та know-how між словацькими та українськими підприємствами енергетики, гірничо-металургійної, автомобільної і електронної промисловості, заходів урядів обох країн щодо подолання депресивності прикордонних та гірських регіонів робить надзвичайно актуальним питання про формування міжнародних кластерів у цих галузях та супровід цих проектів у вигляді відповідних міжурядових угод і програм⁷⁹.

Успіх Словаччини: Індустріальні парки і кластери прикордоння.⁸⁰

Our Rival Friends. Positive Trends. Industrial Zones and Clusters in Slovakia

Із досвіду здійснення в 1999- 2009 рр Словацькою Республікою політики стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності актуальними для української сторони на нинішньому етапі є форми взаємодії інвесторів та органів державної виконавчої влади і місцевого самоврядування. Це приведені нижче:

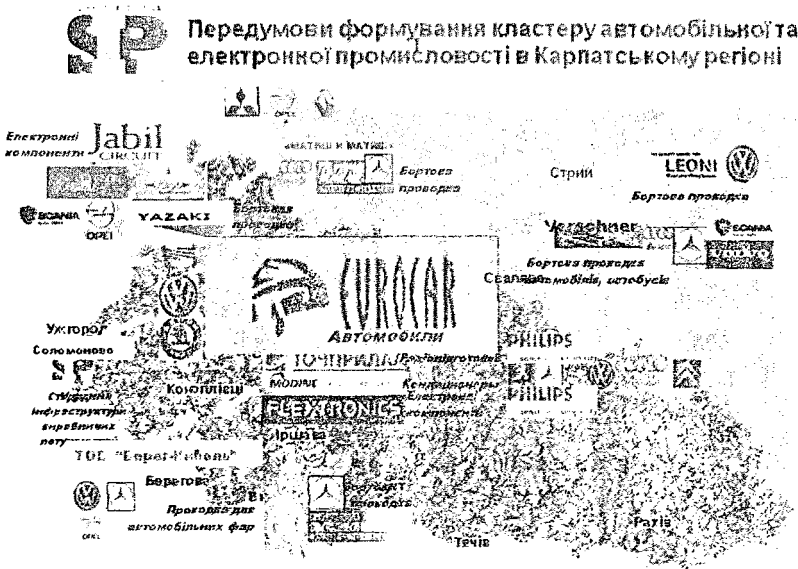
- Зарахування вартості проектних, будівельних робіт по облаштуванню митної інфраструктури, підключенню до інженерних мереж в обсяги майбутніх платежів з податку на прибуток;
- Звільнення від дольової участі в розвитку інженерної соціальної інфраструктури на територіях сіл, районів;

⁷⁹ Фонд «Ефективне управління. Кластерний підхід до регіонально-економічного розвитку України. Матеріали семінару. Київ, 27 квітня 2010 року.

⁸⁰ Схема укладена за матеріалами SARIO

- Відшкодування частини витрат підприємств (до 50%) на підготовку та перепідготовку кадрів;
- Резервування земельних ділянок для реалізації інвестиційних проектів з мінімальними ставками и орендної плати, або ціни при викупі, передача в концесію;
- Передача майнових комплексів державної, комунальної власності для реконструкції, або в концесію з право послідуячого викупу;
- Фіксація цих та інших форм державно-приватного партнерства у формі трьохсторонніх договорів на реалізацію інвестпроекту між державою, інвестором та місцевою громадою.

Передумови формування кластеру автомобільної та електронної промисловості в Карпатському регіоні України⁸¹

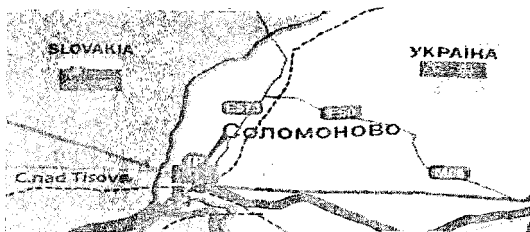

Наявність у прикордонних районах активних регіональних інноваційних центрів Словацького технічного університету⁸² та Державного агентства інвестицій та інновацій України робить реальним запровадження інноваційної моделі прикордонного співробітництва господарських суб'єктів, наукових

⁸¹ Схема укладена за матеріалами індустріального парку «Соломоново».

⁸² ACSEE. Best practices across partner regions in automotive industry. April 2010. P. 12-13. www.autoclusters.eu

Логістично-індустріальний центр "Соломоново" на українсько-словацькому кордоні

Територія: Україна 20 Га
Словацьчина 20 Га

Інфраструктура виробництва	
Вирішення енергії	500 МВат
Водопостачання	500 М ³ /доба
Очистні споруди	400 М ³ /доба
Електропостачання	2МВт
Газопостачання	400 М ³ /доба
Телекомунікації	Центр
Залізниця	вирішення питання
Авіадроз'їзд	1500 1000 1000
Контейнерні перевезення	40000 40000 40000

установ, для яких головною метою є посилення інтегральної конкурентоспроможності регіонів. Цьому сприятимуть позитивні зміни у формуванні інституцій інноваційного розвитку в Україні (створення технопарків, наукових парків, тощо) та підготовка урядом України проекту Закону України «Про території перспективного розвитку».

Проект Закону встановлює порядок визначення, функціонування територій перспективного розвитку та умови здійснення господарської діяльності з реалізації інвестиційних проектів на них.

Метою запровадження територій перспективного розвитку є залучення інвестицій у виробництво товарної продукції, зорієнтованої на експорт, розвиток сучасної виробничої та ринкової інфраструктури, створення робочих місць, подолання безробіття та депресивності адміністративно-територіальних одиниць.⁶³

Саме в українсько-словацькому прикордонні сформувалися території перспективного розвитку - точки високої інвестиційної активності, які потребують підтримки урядів обох країн. Це зокрема Чірна-над-Тисою (СР) та Соломоново (Україна), де визріли об'єктивні передумови утворення масштабного міжнародного транспортно-логістичного комплексу з розбудовою системи логістичних складів на Словацькій території, індустріального парку на українській території та нового мостового переходу через річку Тиса⁶⁴.

⁶³ За матеріалами Міністерства Економіки України.

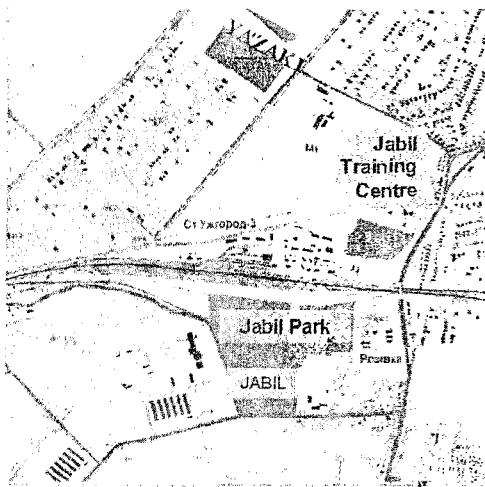
⁶⁴ За матеріалами Карпатського регіонального центру Державного Агентства інвестицій та розвитку України.

В найближчі роки перспективи розвитку Чопсько - Соломонівського промислово-транспортного вузла на території України будуть пов'язані з ходом реалізації таких проектів як:

Потенційний індустріальний парк електронної промисловості

с. Розівка

НЕОБХІДНІ ПОТУЖНОСТІ ІНЖЕНЕРНИХ МЕРЕЖ

	Водопостачання	до 1500 м3 на добу
	Водовідведення	до 1500 м3 на добу
	Очисні споруди	до 2000 м3 на добу
	Електропостачання	25 МВт
	Газопостачання	згідно проектів
	Телекомунікації	цифрові

Автомобільні дороги, залізничні колії є в наявності.

- Створення індустріального парку «Соломоново» з будівництвом об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та виробничих потужностей.
- Проектування, будівництво українсько-словацького пункту пропуску «Страж – Черна над Тисою» з автодорогою та об'єктами прикордонної інфраструктури.
- Вихід автобану 5-го транспортного коридору з території Словаччини в напрямку Чоп-Соломоново з будівництвом моста через р. Тиса, ділянки автодороги та об'єктів прикордонної інфраструктури.
- Реалізація міждержавних домовленостей щодо створення транспортно-логістичних комплексів на українській та угорській стороні.
- Відновлення передпроектних робіт по створенню річкового порту на р. Тиса.
- Участь українського та міжнародного капіталу в будівництві електрометалургійного комбінату «Ворскла Стіл» на території індустріального парку в українсько-угорському прикордонні.

Надзвичайно привабливим з точки зору перспектив міжнародного проекту продовження «широкої» колії до м. Відень, Австрія, виглядає залізничний перехід в районі станцій Павлово (Україна) –Матьовце (СР), де проходить широка колія від станції Ужгород-3 до Кошице, в безпосередній близькості до якої

з української сторони започаткована територія перспективного розвитку електронної та автоагрегатної промисловості та здійснюється реконструкція ліній експортних енергомереж високої напруги.

З огляду на це, Закарпатська обласна рада затвердила «Програму створення логістичних центрів на території Закарпатської області на 2009-2011 роки» та «Програму створення індустріальних парків на території Закарпатської області на 2008-2012 роки». Обидві програми відносяться до пріоритетних напрямків розвитку економіки області.

Серед основних завдань, які переслідують програми: створення сприятливих умов для розміщення в області нових підприємств, у тому числі іноземних; активізація залучення в економіку зовнішніх і внутрішніх інвестицій; здійснення технічного переоснащення, забезпечення збільшення обсягів виробництва конкурентоспроможних товарів; забезпечення ефективного використання інноваційного потенціалу підприємств виробничої сфери; прискорення процесів реструктуризації в окремих галузях промисловості.

Метою Програми з логістики є визначення перспектив та моделювання транспортно-логістичних центрів, в тому числі транскордонних, вдосконаленням технологій міжнародних перевезень за принципами логістичних товаропровідних систем із залученням органів місцевого самоврядування та інституцій транскордонного співробітництва. Програмою створення індустріальних парків передбачається їх створення, в якості «дзеркальних» по обидві сторони кордону⁸⁵.

⁸⁵ <http://zak-rada.gov.ua/>

Міністерство регіональної політики та будівництва України проєкт «Створення індустріальних парків з елементами логістики» віднесло до пріоритетних та стратегічних проєктів для нашого регіону. Цей проєкт також був нагороджений дипломом на Міжнародному форумі «Інновації та технології вищої якості» в м. Києві як кращий проєкт⁸⁶.

Наразі ведеться робота по створенню у Закарпатській області індустріального парку «Соломоново» (автомобілебудування) з участю ЗАТ «Єврокар» та індустріального парку «Розівка» (електронна промисловість) з участю ТОВ «Джейбіл сьоркіт Україна». В майбутньому планується створення транскордонних парків і на українсько-словацькому та українсько-румунському кордонах, а також на базі мукачівського аеродрому.

Взаємодопомога функціональних можливостей індустріальних центрів та логістичних парків значно збільшує їх конкурентноспроможність у залученні інвестицій: індустріальні парки створюють додаткові замовлення на перевезення для суб'єктів логістики, а розвинена транспортна інфраструктура, наявна в логістичних центрах, приваблює інвесторів до індустріальних парків.

Така система індустріальних парків з елементами логістики, в тому числі транскордонних, стане основою формування регіонального кластеру, який разом з іншими аналогічними структурами на кордонах України з Словаччиною, іншими країнами ЄЕС та ЄЕП ввійде в кластер національних проєктів.

За розрахунками Робочої групи з підготовки проєкту закону «Про індустріальні парки», розробленого за участі Державного агентства з інвестицій та управління національними проєктами України, представниками ділових кіл, що здійснюють співпрацю і в українсько-словацькому прикордонні, який готується до прийняття Верховною Радою України у другому читанні, на один індустріальний парк планується залучення не менше 200,0 млн. дол. США інвестицій. Очікується створення від десяти до кількох десятків компаній та від 2,5 до 10 тисяч нових робочих місць. Ця програма дозволить створити понад 300 тисяч робочих місць та залучити в економіку України не менше 8 млрд. дол. США прямих іноземних інвестицій на протязі найближчих 4-5 років.

Законопроект «Про індустріальні парки» враховує досвід Словаччини та інших країн Центрально-Східної Європи і спрямований на суттєве скорочення «часу до ринку» при створенні виробничих об'єктів до 6 місяців. Ухвалення законопроекту насамперед передбачає суттєве спрощення процедури отримання дозволів та ліцензій. Ці функції на території індустріальних парків ві-

⁸⁶ В. Матій. Транскордонні індустріальні парки з елементами логістики як засіб підвищення інвестиційної привабливості. In: Закарпаття. Історія, сучасність та перспективи. Науково-популярне видання. 2010-2011/3 (Зима). Львів: «Видавничий дім «УкрПол», 2011, с. 66-67.

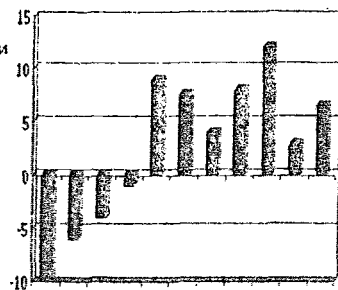
Інвестиційна привабливість України

Факторів

- ✓ Стабільна інвестиційна валюта, прив'язана до долара США
- ✓ Стратегічне розміщення
- ✓ Наявність дешевої та якісної робочої сили
- ✓ Доступ до різноманітних і дешевих природно-сировинних ресурсів
- ✓ Доступ до ринків країн ЄС та СНД, угоди про вільну торгівлю
- ✓ Вигідна робоча платформа з великим експортним потенціалом
- ✓ Можливість low-cost виробництва по Варіанту 2 – зменшення виробничих витрат
- ✓ Можливість постачання 3-го рівня (Tier 3 supplier)

Динаміка приросту ВВП України, %

Рік	Приріст ВВП, %
1996	-8.5
1997	-6.5
1998	-5.5
1999	-1.5
2000	9.5
2001	8.5
2002	4.5
2003	8.5
2004	12.5
2005	3.5
2006	7.5

Джерело: проєкт ІІІІ (Інститут ІсЕФОРМ)

змуть на себе керуючі компанії, які і представлятимуть інтереси інвесторів у стосунках з погоджувальними і контролюючими органами⁸⁷.

Створення транскордонних індустріальних парків з елементами логістики у прикордонних областях України та Словаччини поглибить кооперацію між суб'єктами господарювання України та країн Євросоюзу, підвищить конкурентоспроможність регіонів, покращить стимулювання інвестиційної активності, забезпечить сталий розвиток територій на базі інноваційного розвитку економіки та впровадження новітніх технологій.

Гарною ілюстрацією такого роду скоординованої політики двох урядів є житті останніми роками заходи української та словацької сторони, Євросоюзу, які привели до формування субрегіону високої інвестиційної активності в районі Гуменне, Убля (СР) та Малий Березний (Україна), де розбудована інфраструктура митного переходу, працюють підприємства із словацькими інвестиціями, функціонує новітній туристично-рекреаційний комплекс «Красія», який користуються високою популярністю у населення обох країн.

⁸⁷ Ольга Єгорова. Перспективи запровадження нових форм спеціальних правових режимів економічної діяльності в Україні: нормативно-правовий аспект. In: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/March2010/12.htm> <http://ukrproject.gov.ua/news/industrialni-parki-krok-do-pokrashchennya-investitsiynogo-klimatu>

Розвиток туризму та рекреації, захист природного середовища розглядається органами державної виконавчої влади та місцевого самоврядування України та Словаччини в якості пріоритетних напрямків діяльності та транскордонної співпраці. Увесь попередній досвід, наявність мережі міжнародних, національних та регіональних програм у цій галузі дають можливість розглянути питання щодо створення в українсько-словацькому прикордонні міжнародного Татрансько-Карпатського туристично-рекреаційного кластеру. Реальних обрисів цей проект може набути у результаті активних дій української сторони по реалізації ініціативи Президента Української Держави Віктора Януковича щодо проведення Зимових Олімпійських Ігор 2022 року в Україні, в підготовці та проведенні якої словацькі партнери могли б найбільш повно застосувати свій досвід і технології, набуті під час проведення в Татарах Універсиади, інших змагань із зимових видів спорту високого світового та європейського рівня. Такого роду співпраця могла б дати гарний ефект для розвитку прикордонних регіонів обох країн.

У порядку узагальнень хотіли би відзначити наступне. Воротами, через які здійснюються більшість видів державної співпраці України та Словацької Республіки є спільний кордон порівняно невеликої протяжності – 98, 3 км. Його роль у забезпеченні зовнішньо-торгівельного обороту, гуманітарних контактів країн-сусідів, виконанні проектів міжнародної економічної співпраці вимагає від обох держав постійних кроків щодо активізації транскордонного співробітництва і регіональної співпраці.

Пожвавленню співпраці Словаччини та України, в тому числі у сфері співробітництва прикордонних регіонів сприятимуть результати офіційних візитів Президента Словаччини Івана Гашпаровича до України в 2010 році, Президента України Віктора Януковича до Словаччини в 2011 році, візити Прем'єр-міністрів, інших провідних постатей державного та громадського життя України та Словаччини.

Визнання двохсторонніх відносин пріоритетними, зокрема з боку Словацької Республіки ключовими, вимагає оновлення основних орієнтирів співпраці, так би мовити перезавантаження програмних установок з обох сторін. У порядку дискусії хотів би висловити думку про необхідність включення до числа міждержавних пріоритетів поряд з питаннями політичної співпраці, візового режиму, міграційної політики, транзиту енергоносіїв etc., підтримку конкретних двосторонніх та міжнародних економічних проектів, зокрема в прикордонних регіонах обох держав.

До їх числа зокрема, на нашу думку, можна віднести проекти в галузі транспорту і логістики створення дзеркальних прикордонних індустриальних парків та логістичних центрів, міжнародного туристично-рекреаційного кластеру та об'єднання зусиль по підготовці до Зимових Олімпійських ігор в Карпатах в 2022 р.

Вищевказані та інші точки високої інтеграційної активності на українсько-словацькому кордоні заслуговують, з нашого погляду, на застосування до них з боку урядів України та Словаччини статусів міжнародних (спільних) утворень за зразками притаманими спільній інвестиційно-інноваційній діяльності ділових кіл ряду європейських країн.

Відносини Україна - ЄС/ Словаччина в контексті пріоритетів Східного партнерства

Юлія Петрова

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.10.2010 № 2031 затверджено Концепцію інтегрованого управління кордонами в Україні.

1. Метою Концепції є визначення основних засад і напрямів державної політики у сфері інтегрованого управління кордонами.

2. Основні завдання Концепції:

- удосконалення системи правового регулювання у сфері інтегрованого управління кордонами, його охорони та механізму забезпечення співпраці у протидії транскордонній і транснаціональній організованій злочинності;
- створення чотирирівневої системи контролю за в'їздом та перебуванням в Україні іноземців та осіб без громадянства з урахуванням європейських стандартів;
- створення єдиного інформаційного простору;
- запровадження європейських стандартів здійснення прикордонного, митного та інших видів контролю;
- визначення механізму сприяння зовнішньоекономічній діяльності та розвитку міжнародної торгівлі, підвищення рівня транзитної спроможності держави;
- запровадження нових підходів до удосконалення системи митного адміністрування та підвищення якості митного регулювання.

3. Структура Концепції побудована згідно вимог Регламенту Кабінету Міністрів України і включає такі розділи:

Юлія Петрова – Міжнародно-правовий департамент, Адміністрація Державної прикордонної служби України